

Pasaulio lietuvių Sausio 13-oji: skambėjo partizanų dainos, jautrūs vaikystės prisiminimai

Sausio 13-osios aukas ir šios dienos svarbą tautiečiai prisimena ne tik Lietuvoje, bet ir svetur. Minint Laisvės gynėjų dieną, Veneto lietuvių bendruomenėje skambėjo jautrūs prisiminimai apie tėtį. Čekijos lietuviai kartu su ukrainiečiais prie laužo traukė partizanų dainas, o Londono lietuviai žuvusiuosius pagerbė dalyvaudami tradiciniame bėgime.

Emilis Jakštys

LRT.LT

Istorinė atmintis - vis dar gyva

Veneto lietuvių bendruomenės pirmininkė Ramunė Kupšytė pasakoja, kad šiais metais bendruomenės nariai įveikė simbolinį 5 kilometrų bėgimą Gyvybės ir mirties keliu, o po jo tautiečiai surengė šventinius pietus.

Pati R. Kupšytė 1991-ųjų sausio įvykius atsimena miglotai, nes tuo metu jai buvo septyneri. Pasak lietuvių, Laisvės gynėjų dienos svarbą jai padėjo suprasti šeima.

„Atsimenu savo tėtį ir mamą, jų emocijas, nuolatinius pasakojimus. (...) Tai šitaip įėjo į mano kraują, jog tapo mano gyvosios istorijos dalimi, atrodo, jog ten dalyvavau“, – mintimis dalijasi 17 metų Italijoje gyvenanti pašnekovė.

Veneto lietuvių bendruomenės pirmininkė teigia, kad girdėti tėvų prisiminimai įkvėpė ją šiais metais su bendruomenės nariais ir svečiais pasidalinti savo tėčio istorija.

Veneto lietuvių bendruomenė mini Laisvės gynėjų dieną | Veneto lietuvių bendruomenės nuotr.

Pašnekovė pabrėžia, kad žmonės akylai klausėsi jos pasakojimo, veikiausiai atpažinę kažką artimo sau. Kaip pasakojo R. Kupšytė, jos tėtis dvi paras budėjo prie parlamento, nes buvo manoma, kad sovietų tankai atvažiuos būtent ten.

„Tėtis grįžo namo į Panevėžį sausio 13-osios naktį. Įėjo pro duris ir pamatė mano mamą, kuri žiūrėjo Lietuvos televiziją, per kurią buvo pranešama, kad sovietai okupavo televizijos bokštą. Net nepersirengęs mano tėtis apsisuko ir išvyko į centrinį paštą, kur organizacinės grupės jau planavo vėl grįžti į Vilnių. Laimė, taip ir neišvažiavo, grįžo anksčiau, o juk galėjo būti ten – prie bokšto, kaip ir tie keturiolika Laisvės gynėjų, kurių nebeturime“, – minėjime kalbėjo pirmininkė.

Veneto lietuvių bendruomenė mini Laisvės gynėjų dieną | Veneto lietuvių bendruomenės nuotr.

Ji priduria, kad 1991-ųjų sausio įvykiai nėra tolima Lietuvos istorijos praeitis, tai – emociškai įkrauta tema tautiečiams.

„Mūsų misija yra perduoti istorinę atmintį jaunesnėms kartoms. Ir perduoti ją ne per vadovėlius, bet per gyvų žmonių pasakojimus. Sausio 13-oji įvyko prieš 34-erius metus ir mes dar atsimename, kodėl esame laisvi“, – teigia R. Kupšytė.

Čekijos lietuviai traukė partizanų dainas su ukrainiečiais

Čekijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Tomas Krasauskas sako, kad Laisvės gynėjų dienos minėjime kasmet susiburia dauguma Čekijos lietuvių bendruomenės narių.

„Susirenkame prie laužo su arbata, kad pajustumė buvimo lauke, tamsoje atmosferą. Ir buvimo kartu jėgą, potencialą. Mūsų bendruomenė nėra labai didelė, bet visada į renginius susirenka apie 30–40 žmonių. Anksčiau esame susirinkę žiūrėti ir filmų, pavyzdžiui, „Nematomas frontas“ ir kitų, susijusių su Sausio 13-ąja ir Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimu“, – pasakoja pašnekovas.

Čekijos lietuvių bendruomenė mini Laisvės gynėjų dieną | Lietuvos ambasados Prahoje nuotr.

T. Krasauskas pastebi, kad nemaža Čekijos visuomenės dalis nieko nežino apie Lietuvos 1991-ųjų sausio įvykius. Jis pažymi, kad postsovietinės šalys daugiau dėmesio skiria Vakarų problemoms, todėl Čekija ilgą laiką iki karo Ukrainoje neskyrė daug dėmesio Lietuvai.

„Čekija ir Lietuva, žinoma, yra šalys, kurios turi daug bendro savo istorijoje po Antrojo pasaulinio karo ir dabar, bet, kita vertus, jas skiria didelis informacinis barjeras“, – sako jis.

Čekijos lietuvių bendruomenė mini Laisvės gynėjų dieną | Lietuvos ambasados Prahoje nuotr.

Čekijos lietuviai ne tik būrėsi prie laužo, bet ir giedojo įvairias partizanų dainas. Kartu Laisvės gynėjų dienos minėjime Čekijoje dalyvavo ir ukrainiečiai. T. Krasauskas sako besidžiaugiantis, kad tokiame lietuviams svarbiame renginyje dalyvavo ir ši, dabar už savo laisvę kovojanti tauta.

Čekijos lietuvių bendruomenė mini Laisvės gynėjų dieną | Lietuvos ambasados Prahoje nuotr.

„Visos šalys, kurios turi tokį kaimyną kaip Rusija, turėtų vienytis. Ir, aišku, turėti bendrą savigynos politiką. Tai, kad mes bendraujame su ukrainiečiais ir esame kartu, – labai svarbu, bet kartu ir natūralu“, – teigia bendruomenės pirmininkas.

Londonė - simbolinis bėgimas

Sausio 13-oji paminėta ir Jungtinės Karalystės sostinėje Londonė. Šiais metais ambasados Londonė organizuotame tradiciniame šiai dienai skirtame bėgime dalyvavo ir Piterboro lietuvė Snieguolė Maliavskaja.

„Bėgti susirinko per 120 lietuvių. Asmeniškai man tai buvo labai svarbu, nes kasmet bėgu Piterbore organizuojamame bėgime, bet niekada nebėgau Londonė“, – mintimis dalijasi lietuvė.

Jungtinės Karalystės lietuviai Londone mini Laisvės gynėjų dieną | Asmeninio albumo nuotr.

S. Maliavskaja pažymi, kad minėjimo metu tautiečiai atvirai kalbėjosi apie 1991-ųjų įvykius. Anot jos, tarp lietuvių Londone sklido žmogiška šiluma.

„Norėjosi kiekvieną apkabinti ir šiltu žodžiu kiekvienam padėkoti už tai, kad dalyvauja šiame minėjime“, – teigia lietuvė.

Jungtinės Karalystės lietuviai Londone mini Laisvės gynėjų dieną | Asmeninio albumo nuotr.

Pašnekovė pasakoja, kad simbolinio bėgimo dalyviai galėjo rinktis bėgti kelias distancijas, iš jų ilgiausia buvo 9 kilometrai.

„Nubėgau du ratus – tris kilometrus. Man sekėsi labai gerai, galėjau ir daugiau. Tai buvo vienas iš geriausių mano bėgimų, o jų turėjau visai nemažai. Man buvo gražu patirti bendrystės jausmą, nes toks jausmas nebūna visada. (...) Kūnu bėgiojo šiurpuliukai, tikrai buvo labai gera“, – atvirai sako S. Maliavskaja.